

ACC. NR M. 13354 : 1-11.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne Upptecknare: Hans Holmberg, Alstad
Härad: Flygels Berättare: " " "
Socken: Frå Alstad Berättarens yrke: snickare o. lantbr.
Uppteckningsår: 1954 Född år 1873 i V. Alstad

Man och kvinna. s. 1-11.

M. No. 39.

Man och kvinna.
Dikteten i liv och arbete.

N. M. 39

1

Manliga egenskaper.

För omkring hundra år sen bodde här i Fru Åtsted en lantbrukare, han hette Glam Rasmussen, han var nämndeman var med i kommunens styrelse och nämnder försviket var han hans hustrus morfar, hans hustru brukade säga, far han är karavänd. Även den fysiska styrkan ansågs som goda egenskaper hos männen i moträth till kvinnan. Glam var en man för många år sen, han brukade säga då någon var i stor och stark och kunde ta hårda tag, det är karamanna.

Flatt köps och kloka var ting som
hörde männen till, det enda smycke
som männen bar var väl klockakedja
och silverknappar i värtis kvinnorna
deremot hade brock smalar livspänne
silverkedja. Om det var opassande för
män att ta befattning med blommor
vet man ej, men de hade väl ej tid för
sådant, det fick kvinnorna nog göra.
De kloka var väl ansedda fär, de skulle
ja rådfrågas både om möjligt och om möjligt.
Musiken skötte männen, de instrument
de spelade var flöt och klarinett.
Min farfar var byspelman i Ten Ålsta
en annan bläste klarinett, de spelade sommar
på bröllop och höstgille.

Männen hade ju sin kista och i sitt
hörn skäp brännvinsflaskan, och vid
bordsändan hade han sin plats vid
måltiderna

Privatliga öfverklappar.

Kvinnan skulle vara undergiven
sin man sköta hem och hushåll,
spinna väva, hon skulle också läsa
barnen att läsa, så fick hon ju
mjölka och sköta andra utesysslor.

För de stora gästerna hade husmodern
nog att göra med hushålltet där hade
de mycket folk som skulle ha mat.
Om kvinna hade karltjock kunde det
bli äktenskap i annat fall inte.
Om hets betygelses har väl alltid
förekommit både av män och kvinnor
emot varandra.

Kvinnans ställning utom hemmet
var ej den samma som nu, hon hade
ju ingen rösträtt och gick ej på
stämmor, men annars fick de väl
ungas med vem de ville.

Om kvinnorna badade uti vat jag
ej, men de badade åtminstone intet
tillsammans med männen.

Kvinnorna hade sin plats i kyrkan
till vänster, i procession skulle kvinnorna
gå bakom männen.

Man har ju hört att änkor kunde
styra både inre och uti.

De förmögna kvinnorna hade alltid
omtycken, silverkäljor, maljer, grännen
brocher och ringar, så hade de kistor
och skrin för egen räkning.

Det var skam för en kvinna att
ha håret kortklippt, det skulle flötas
och rättas upp.

Om kvinnan fick barn före äktenskapet
ansågs hon oanständig, deremot miste
inte den som var far till barnet
någon aktning, det var ju mest
kvinnsans föräldrar som tog hand
om de oäkta barnen. Kvinnorna skulle
ej rida eller ta befattning med hästar
troldom och signerier var väl mest
kvinnans fallhet för, de ansågs för
att kunna ställa till med otur
för dem de hade något emot.

När de skulle gå till stan och den
färd de mätte var en gammal
kvinna, så trodde de att det blev otur
med resan, det var de som vände omjorden

St. antliga yrken och systrar

Vilka yrken som var mest ansedda
är ej gott att säga, der var ju oombärliga
alla. Skaktaren var kanske lite mindre
i anseende än de andra hantverkarna,
de brukade pruta och svärja när de
skulle köpa kreatur.

Mjölkning befattade sig ej män med.
Ekstens plöjning skivning och andra
utomhusarbeten hände mannen till,
de lättare sysslorna fick kvinnorna
göra, om männen skulle hjälpa till
med fäbodvistelsen är mig ej bekant
det förekommer ju ej på slättbyggen.
Goskarna skulle valla kor får och
svin, de fick ej hjälpa till i köket
eller hushållit, de fick springa ärenden
till handlaren för husmädorna.

Skönliga yrken och yrstar
Det var ej många yrken för kvinnor
färr i tiden, skräddarna sydde både mans
och kvinnokläder, det var bara linnsöm
nad som kvinnorna sydde. En del gick
omkring på gårdarna på tvätt och stakt
Så var det kammarkerna, de kallades
för marnädväncher de var för det
mesta gifta med hantverkare
På de mindre ställen fick kvinnorna
gräva och så och sätta i trädgården
passa häns och grisar. Med mjötkning
fick aldrig kvinnorna någon hjälp
av männen, de ville inte lära sig
att mjötkä, det kunde inte männen
till Vid linbränning uti i brydegårar
fick männen elda och lägga linnet
på stänger över elden.

Om skatten och hästen skulle mannen
bugga och kvinnorna binda kjärvor
och gräva samman hö och säck.

Då skulle alla töerna ut och hjälpa
till, så fick de gå att mjölka sen de
andra hästafolket hade slutat för
dagen, på så sätt fick de längre
arbets tid.

Trimmor i arbets lag har man
ej hört ontäta, men de skulle ju
hjälpa till i törmannarna och då de
skulle klara väggar männen bar
bara och kvinnorna klenti. och så fick
de ju vara med på alla gifte anmär,
blir det inte roligt de skulle ju
dansa så vist fick kvinnorna
vara med

Vid barnfödsel.

Maken kunde få vara med vid barnets födelse sedan han hade hämtat barnmarshen men inga främmande män det skulle vara ättles kvinnor.

Att bära barnet till dopet skulle vara farfar, och farfar fadder. Det andra barnet skulle mormor hålla till dopet, och morfar stå fadder för

Bröllop med bröllopsdag med färriedar och musik till kyrkan är det ingen som minns nu. Det var en tid då de skulle vigas i hemmen, med bröllopsmiddag för gästerna, nu skall de ju vigas i kyrkan och ha middan på hotellet eller gästgivaregården

Vid begravning
Kvinnorna brukade tvätta den döda
men skulle de rakas fick männen
göra det. Livvaka har väl ej förskom
mit här på landsbyggen
Likkistan för de äldre var alltid svart
pydd med ängstabilers kass och tjärnar
Till barn var kistan mer än dels vit
Och de ringde olika för män och kvinnor
och jag ej men för barn ringdes lite
kastare Lidsjöjättringen.

Vid helgar var det kvinnorna som
skulle städa och pydda i stugan
sätta upp väggbonader och strö enris
på golvet. Gården på tydder var väl
mest kvinnorna som försäkte sig på
om de lyckades var en annan sak

Ungdomens umgängesfarmor.

Det var pojkar som anordnade
dans och lek och flickornas färdiga
gjorde ungdomsgille med dans och lek.

Ungdomen samledes om sommaren
vid någon skogsbacke och dansade.

Midnattsafton hade de alltid majstäng
på herrgårdarna där de dansade om

midnattsafton och midnattsdag.
Pojkar och flickor kunde väl stanna
na möta med varandra för som nu,
men det var ju ibland de färdiga
på gårdarna att de skulle invänta

fräken. Derav visen Spinn spinn dottern
min (alldrig kommer friaren din)

snart så kommer friaren din, dottern
spann så turen rann alldrig

kom den friaren fram.